

NEDERLANDSCHE PHYTOPATHOLOGISCHE (PLANTENZIEKTEN-
KUNDIGE) VEREENIGING.

TIJDSCHRIFT OVER PLANTENZIEKTEN

ONDER REDACTIE VAN

PROF. DR. J. RITZEMA BOS EN M. DE KONING

Negen-en-twintigste Jaargang — 8e Aflevering — Augustus 1923

BOEKAANKONDIGING.

1. G. HOUTZAGERS en M. DE KONING, „*De Houtsoorten; korte beschrijving van de in onze bosschen, lanen, parken en tuinen meest voorkomende houtsoorten.*” Uitgave van de Nederlandsche Heidemaatschappij te Arnhem. Prijs f 0.50, franco per post bij vooruitbetaling.

Eenige jaren geleden werd het plan opgevat om in het „Tijdschrift der Nederlandsche Heidemaatschappij” een reeks eenvoudige artikelen te doen verschijnen over de in ons land meest voorkomende boomsoorten: artikelen, die dienen moesten om belangstellenden bekend te maken met de kenmerken en eigenschappen der boomen, voor zoover die in den boschbouw en bij den aanleg van wegbeplantingen worden gebruikt; ook de voornaamste boomen der parken en tuinen zouden worden behandeld. De Heer HOUTZAGERS, Inspecteur bij de Nederlandsche Heidemaatschappij, nam het naaldhout voor zijne rekening, de Heer DE KONING, Houtvester bij deze maatschappij, mijn geachte Mederedacteur, het loofhout.

Nu de bedoelde artikelen na verloop van tijd in het „Tijdschrift der Ned. Heidemaatschappij” zijn verschenen, leek het den schrijvers nuttig, ze met eenige wijziging in een boekje te vereenigen. Tekst en afbeeldingen werden zoo eenvoudig mogelijk gehouden, om het boekje binnen het bereik van iedereen te brengen. De Nederlandsche Heidemaatschappij nam de uitgave op zich en stelde het werkje voor den uiterst geringen prijs van vijftig cents beschikbaar. Rekent men dat men daarvoor een zeer nuttig boekje ontvangt van 138 bladzijden, voorzien van niet minder dan 38 eenvoudige plaatjes, die den tekst op uitnemende wijze verduidelijken, dan laat zich verwachten, dat het wel spoedig zal zijn uitverkocht. Dat is althans te hopen; want in 't algemeen is het met de kennis van de boomen in ons land

treurig gesteld. Zelfs ontmoette ik herhaaldelijk in de plantkunde studeerende jongelieden, die vele excursies hadden meegemaakt en, hoewel velen van hen heel wat kruidachtige planten van onze flora kenden, geen els van een berk, geen berk van een hazelaar, geen den van een fijnspar of van een zilverspar konden onderscheiden.

Het is niet gemakkelijk, een algemeen begrijpelijk werkje als dit samen te stellen; en waar men zich er moeilijk geheel van kan onthouden, toch op enkele anatomische bijzonderheden in te gaan, loopt men allicht gevaar, uit zucht om algemeen begrijpelijk te wezen, wetenschappelijke onjuistheden neer te schrijven. Zoo worden op de eerste bladzijde van dit boekje de houtvaten „lange, toegespitste cellen” genoemd, wat natuurlijk onjuist is. Maar zoo iets doet niet veel kwaad: wie met de planten-anatomie bekend is, weet wel wat er had moeten staan, wie met dit vak niet bekend is, leest er over heen.

Ik kan het werkje ten zeerste aanbevelen aan allen, die belangstellen in de in Nederland voorkomende houtgewassen. Zij vinden er de typische kenmerken in van de boomen, die bij ons in bosschen, langs wegen, in plantsoenen, parken en tuinen voorkomen; en de eenvoudige maar goede afbeeldingen verduidelijken den tekst in hooge mate. Bovendien vinden zij er allerlei bijzonderheden in betreffende de herkomst van de verschillende van elders geïmporteerde boomsoorten, — betreffende de grondsoorten, waarop de onderscheiden boomen het best aarden, — betreffende den eisch, dien zij aan de belichting stellen, — betreffende hunne gevoeligheid voor vorst en wind en voor insekten schade, — betreffende de eigenschappen van het hout, — enz., enz. Voor 50 centen kan men een schat van kennis opdoen.

Eene bespreking van een werkje als het hier vermelde is in het „Tijdschrift over Plantenziekten” eigenlijk minder op hare plaats; maar daar de kennis van de boomsoorten toch een vereischte is ook voor hen, die zich met de ziekten en beschadigingen van boomen bezig houden, zoo vond ik vrijheid, aan het verzoek van den Directeur der Nederlandsche Heidemaatschappij te voldoen om eene bespreking in dit Tijdschrift te leveren.

2. „*Praktische Blätter der Bayerischen Landesanstalt für Pflanzenbau und Pflanzenschutz.*”
Herausgeber: Prof. Dr. L. HILTNER; Verlag:
Dr. F. P. DATTERER & CIE., Freising-
München.

Sedert 1898 werden de „Praktische Blätter für Pflanzen-

schutz" door Prof. Dr. K. FREIHERR VON TUBEUF uitgegeven; de redactie werd in 1899 door Prof. Dr. WEISZ te Weißenstephan overgenomen, en in 1902 overgedragen aan Prof. Dr. L. HILTNER, die toen als Directeur der nieuw opgerichte „Königl. Bayerische Landesanstalt für Pflanzenbau und Pflanzenschutz" was benoemd. Daar de „Praktische Blätter" het orgaan werd van deze inrichting, en deze zich niet alleen met de bescherming van de gewassen tegen ziekten en beschadigingen bezig hield, maar met alle vraagstukken, die zich konden voordoen op landbouwbotanisch gebied, werd de titel van het tijdschrift nu: „Praktische Blätter für Pflanzenbau und Pflanzenschutz". Onder HILTNER's redactie verschenen 18 jaargangen; in 1919 echter werd de oeconomische toestand van Duitschland oorzaak, dat het tijdschrift werd opgeheven. Nu wordt het weer voortgezet onder den boven aangegeven titel. Het zal verschijnen op onregelde tijden („in zwangloser Reihenfolge"), zoo mogelijk per maand, in afleveringen van minstens 8 bladzijden; de jaargang zal kosten 5 Zwitsersche franken of 1 Dollar.

De eerste aflevering bevat in de eerste plaats mededeelingen betreffende de werkzaamheid en de indeeling van de Beiersche inrichting voor plantenteelt en bescherming van kultuurplanten tegen schadelijke invloeden, verder een artikel van Dr. HILTNER, getiteld: „Reactie en kalkbehoefte van Beiersche landbouwgronden", en een artikel van LANG over herikbestrijding. Gaarne vestig ik de aandacht op het op nieuw verschijnen van de vroeger zoo bekende „Praktische Blätter".

3. „Zeitschrift für Schädlingsbekämpfung, Zentralorgan für angewandte Biologie."

De eerste aflevering is verschenen van een nieuw tijdschrift, dat hoofdzakelijk zal gewijd zijn aan plantenziekten en -beschadigingen en hare bestrijding. Het wordt uitgegeven door PAUL WEYLAND „im Auftrage der Arbeitsgemeinschaft deutscher Naturforscher und Philosophen", onder redactie van H. HEDICKE te Berlijn-Steglitz. Het zal misschien verwondering wekken dat er in dezen tijd, waarin het voor de reeds bestaande wetenschappelijke tijdschriften in 't algemeen, vooral in Duitschland, niet gemakkelijk is, zich staande te houden, nog een nieuw tijdschrift verschijnt, dat zich grootendeels beweegt op het gebied van de „Zeitschrift für Pflanzenkrankheiten" en van het „Centralblatt für Bacteriologie und Parasitenkunde", op dat van de uitgaven van de „Gesellschaft für angewandte Entomologie" en van andere uitgaven; en de vraag rijst bij mij op:

ware het misschien niet beter geweest de bestaande tijdschriften te steunen dan een nieuw in 't leven te roepen? Ik kan echter deze zaak niet beoordeelen en heb in ieder geval eerbied voor de Deutsche werkkraft en de ondernemingsgeest, waarvan de verschijning van dit nieuwe tijdschrift blijk geeft.

Dit tijdschrift zal in maandelijksche afleveringen verschijnen van 48 kwarto bladzijden en voor het buitenland, dus ook voor Nederland, 5 dollar per jaargang kosten. Het zal bevatten: oorspronkelijke artikelen over verschillende onderwerpen uit het gebied van de toegepaste dier- en plantkunde, — eene bespreking van nieuwe middelen en methoden ter bestrijding van schadelijke organismen, behoorende zoowel tot het dierenrijk als tot het plantenrijk, — een overzicht van de jongste literatuur op het gebied van schadelijke planten en dieren en van huune bestrijding, — referaten over den tegenwoordigen stand van actueele quaesties op het gebied van de toegepaste dier- en plantkunde, — recensies van op dit gebied verschenen boeken. Het tijdschrift zal goed worden geïllustreerd. De redactie heeft zich verzekerd van de medewerking van verschillende Deutsche schrijvers, waaronder er verscheiden zijn, wier naam gunstig bekend is.

De thans verschenen eerste aflevering bevat de volgende hoofd-artikelen: over de mate van vatbaarheid van verschillende haversoorten voor den aanval door de fritvlieg door R. KLEINE, — over de veldmuisbestrijding met strychnine door Dr. F. BURKHARDT, — over de larven van de gele Thrips-soorten door Dr. H. PRIESNER, — over de eieren der *Lipcurus*-soorten (zoogenaamde „veerluizen”, die op vogels parasiteeren), — over het geslacht *Acrodactyla* (sluipwespen) door K. PFANKUCH. — Onder de rubriek „nieuwe bestrijdingsmiddelen” vinden wij een artikel van Prof. Dr. R. HEYMANS over fructusan, een nieuw middel tot bestrijding van bloedluizen. — Onder de referaten: Is de koolzaadglanskever (*Meligethes aenens*) positief schadelijk? door Dr. HANNS V. LENGERKEN, en „Nieuwe problemen voor het druifluisonderzoek” door CARL BÖRNER. — De rubriek „Kleine mededeelingen” bevat een artikel betreffende Cynipiden, die parasiteeren in de fritvlieg. — Zooals men ziet, bevat deze aflevering veel belangrijke lectuur, die zich echter uitsluitend op het gebied der toegepaste dierkunde beweegt. Het is evenwel de bedoeling ook de toegepaste plantkunde niet te veronachtzamen; dat blijkt uit het „Overzicht der nieuwe literatuur” aan het slot van de aflevering, waarin ook nieuwe onderzoekingen op het gebied van de pathologische planten-anatomie, de teratologie, den invloed van lage temperaturen, de plantaardige para-

sieten der gewassen en de onkruiden worden vermeld. Toch schijnt mij voorloopig het aantal zoölogisch gevormde medewerkers veel grooter te zijn dan het aantal medewerkers, dat zich bij voorkeur op botanisch gebied beweegt.

Hoe het zij, de thans verschenen eerste aflevering bevat zeer veel belangrijks op het gebied van de phytopathologie. In het „Tijdschrift over Plantenziekten” hoop ik nu en dan van sommige der in het „Zeitschrift für Schädlingsbekämpfung” verschenen artikelen in de rubriek „Beknopte aantekeningen op plantenziektenkundig gebied” een korte bespreking te geven. (Zie o.a. deze aflevering bl. 136.)

J. RITZEMA BOS.

BEKNOPTE AANTEKENINGEN OP PLANTEN- ZIEKTENKUNDIG GEBIED

41. Twee soorten van aaltjes, die boomen aantasten. De bekende nematoloog (aaltjeskenner) N. A. COBB te Washington heeft in de „Anales de Zoologia Applicata” (Chili), Jaargang I (1922) blz. 27—35 eene in het Engelsch gepubliceerde verhandeling geplaatst over twee onderling nauw verwante soorten van het geslacht *Tylenchus*, die in boomen parasiteeren, n.l. *Tylenchus arboricolus* Cobb en *T. durus* Cobb. Eerstgenoemde soort vormt blaasvormige opzwellingen op de bladeren van eene soort van beuk (*Fagus obliqua*) in Chili; de tweede veroorzaakt gallen op de twijgen en takken van eene soort van eik (*Quercus prinus*) in de buurt van Washington. Eene nauwkeurige beschrijving wordt van de beide soorten gegeven.

Van *Tylenchus scandens* (het tarweaaltje) en *Tylenchus devastatrix* (het stengelaaltje) is bekend, dat zij na uitdroging bij bevochtiging weer kunnen opleven. Terwijl ook uitgedroogde exemplaren van *Tylenchus durus* zelfs na maanden tijds bij bevochtiging herleven, gelukte het COBB niet, uitgedroogde exemplaren van *Tylenchus arboricolus* door bevochtiging weer in actief leven te doen overgaan; maar de schrijver kon slechts met een betrekkelijk gering aantal aaltjes van deze soort experimenteeren.

De schrijver kan voorsnog niet aangeven, op welke wijze de verbreiding van de door hem beschreven boombewonende aaltjes plaatsgrijpt. Hij deelt mee, dat hij bij andere soorten van aaltjes herhaaldelijk heeft kunnen constateeren, dat zij door insekten van de eene plant naar de andere worden getransporteerd; de insekten dragen ze mee aan de monddeelen en aan de